

Het ultieme levenslied

Jan Vollaard

Welk levenslied mag in een canon niet ontbreken? Deze vraag legden wij voor aan Jan Vollaard, popjournalist van *NRC Handelsblad*.

Toen *Huilen is voor jou te laat* van Corry en de Rekels eind 1970 hoog in de hitparade stond, verscheen ook de Duitse versie *Wie es einmal war*. De toen nog maar negentienjarige Corry Konings zong de Duitse tekst met verve. Vooral haar slotzin 'Es wird nie mehr so wunderbar wie es einmal war' klinkt minstens zo mooi als het origineel. Maar een hit in Duitsland is het nooit geworden. Terwijl *Huilen...* het in Nederland maar liefst 41 weken in de Top 40 volhield, een absoluut record. Duitsers hebben hun eigen *Schlagers*. Ze snappen niets van ons oer-Hollandse levenslied.

Het levenslied heeft een smartelijkheid die velen banaal in de oren klinkt, maar die de uitvoerende artiesten bijzonder serieus nemen. Verwar een levenslied niet met het valse sentiment van een smartlap, drukte Pierre Kartner alias Vader Abraham mij hoogstpersoonlijk op het hart. Het woord smartlap, vertelde de componist van *Huilen is voor jou te laat*, heeft een historische lading. Troubadours in de middeleeuwen reisden kermessen en jaarmarkten af. Om hun optreden aan te kondigen, ontrolden ze een doek waarop de tekst van hun meest sentimentele lied uitgeschreven stond. Deze 'smartlap' stelde het geletterde deel van het publiek in staat om uit volle borst mee te brullen. Er werd gedronken en gelachen om zoveel liederlijke onzin.

Corry Konings moet niets van smartlappen hebben. 'Noem het maar liever levensliedjes', zei ze in een interview dat ik met haar maakte voor *Muziekrant Oor*. Andere medewerkers van dat respectabele poptijdschrift bekeken mij met argwaan: wat moest ik met die hoogblonde zangeres van volkse deuntjes over verloren liefde en rozen die bloeien voor jou en voor mij? Maar in de canon van de Nederlandse popmuziek mochten Corry en de Rekels, Pierre Kartner, Jacques Herb en André Hazes niet ontbreken, vond ik. Tussen *Venus* van Shocking Blue en *Radar love* van Golden Earring is er volop ruimte om 't *Kleine café aan de haven*, *Manuela* en 'n *Beetje verliefd* te koesteren als cultureel erfgoed.

In de Nederpophistorie werd het levenslied overschaduwd door Doe Maar, De Dijk en Het Goede Doel, mannen met gitaren die er reggae of rock & roll van maakten. Marco Borsato en Bløf gaven weer heel nieuwe impulsen aan het Nederlandse lied, vaak in de vorm van bombastische muziek met zware, (quasi-)poëtische teksten. Ze raakten vervreemd van de uitgangspunten van het levenslied, waar juist eenvoud en directe emotie centraal stonden. Niet voor niets kreeg *De vlieger* van André Hazes de status van alternatief nationaal volks-

Jan Vollaard

is popjournalist van *NRC Handelsblad*, *nrc.next* en *Varagids*

lied, omdat jong en oud zich konden vinden in het simpele verhaal van een jongetje dat een brief wil sturen aan zijn overleden moeder.

Moest ik een topdrie maken van levensliederen, dan ligt de keuze voor de hand. **Huilen is voor jou te laat** blijft hoe dan ook de mooiste, de grootste, de vleesgeworden smartelijkheid. **De vlieger** staat op twee, om het hartroerende medeleven dat Hazes oproept. **Manuela** van Jacques Herb is de onbetwiste nummer drie, al was het alleen maar omdat hij aanschouwelijk maakt hoe de dokters tot de laatste groef van het 45-toerensingletje door blijven vechten voor het leven van zijn geliefde. Hij had nooit in die auto mogen stappen. Wat heeft hij door zijn schuld haar aangedaan? Had hij drank op? Heeft ze de crash overleefd? Alleen al het feit dat we ons die vragen 38 jaar na dato nog stellen, tekent het inlevingsvermogen dat Jacques Herb bij ons heeft losgemaakt.

Na dat onaantastbare drietal wordt het moeilijk om een gradatie aan te brengen in het belang van de diverse levensliederen. Honderden mooie zijn er, zo niet duizenden. Persoonlijk kies ik graag voor de obscure liedjes; de bijna-hits die het niet haalden in de geschiedschrijving, maar die mij diep wisten te raken. *Lonnie* van Peter en zijn Rockets bijvoorbeeld, muzikaal eigenlijk meer een countryliedje waarin de zanger zijn meisje kwijtraakt omdat ze een fladderende vlinder blijkt, verloren in het licht van discotheken. Dat hij 'Lonnie' laat rijmen op 'je wilde wel maar kon niet' vergeef ik Koelewijn graag. Corry Konings scoorde solohits met *Ik krijg een heel apart gevoel van binnen* en *Mooi was die tijd*, maar flopte jammerlijk met een van haar mooiste liedjes. Ik koester *Kijk mij toch niet zo ondeugend aan* omdat Corry zelfs in dat opgeruimde deuntje een element van melancholie weet te verbergen: 'Ik heb dat van mijn moeder meegekregen, die was van huis uit ook al zo verlee-hee-gen'.

Duitsland heeft alleen *Du* van Peter Maffay, op het gebied van aangrijpende levensliederen. Maar daar bleef niets van over, toen André Hazes het in het Nederlands vertaalde. Pas wanneer je 'discotheek' op 'van de week' kunt laten rijmen, zoals Hazes in '*n Beetje verliefd*', heb je het echte Hollandse levenslied onder de knie.